

РЕШЕНИЕ

№ 1098

гр. София, 06.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Теменужка С.

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Яна Борисова

при участието на секретаря Михаела Огн. Митова
като разгледа докладваното от Теменужка С. Въззивно гражданско дело № 20221100508826 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение от 15.04.2022 г. по гр.д. № 36051/21 г., СРС, ГО, 32 с-в е **осъдил** „Обединена Българска Банка“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****“ № ***, да **плати** на С. С. Е., ЕГН *****, с адрес: село Орешак, общ. Троян, обл. Ловеч, ул. „****“, сумата **2241,41лв.**, внесена от ищеца по специална разплащателна сметка по чл.39 от Закона за адвокатурата, открита при ответника от починалия адв. Б.С.А., ведно със законната лихва от датата на исковата молба - 22.6.2021г. до плащането, като **отхвърлил** иска за сумата над 2241,41лв. до предявения размер от 6400 лв. **Осъдил е** „Обединена Българска Банка“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****“ № ***, да плати на С. С. Е., ЕГН *****, с адрес: село Орешак, общ. Троян, обл. Ловеч, ул. „****“ сумата 317,30лв. разноски по делото. **Осъдил е** С. С. Е., ЕГН *****, с адрес село: Орешак, общ. Троян, обл. Ловеч, ул. „****“, да плати на "Обединена Българска Банка" АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****“ № ***, сумата 64,98лв. - разноски по делото.

Решението е обжалвано с въззивна жалба от ответника „Обединена Българска Банка“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Триадица, бул. „*****“ № ***, чрез пълномощника юрисконсулт В.Д. в частта, в която е уважен иска с правно основание чл.55, ал.1, првл. 3 от ЗЗД и „Обединена Българска Банка“ АД е осъдена да **плати на С. С. Е., ЕГН ******* сумата 2241,41лв., внесена от ищеца по специална разплащателна сметка по чл.39 от Закона за адвокатурата, открита при ответника от починалия адв. Б.С.А., ведно със законната лихва от датата на исковата молба - 22.6.2021г. до плащането, както и в частта на присъдените разноси с мотиви, изложени в нея. Твърди се, че решението на СРС е необосновано и неправилно, поради противоречие с материалния и процесуалния закон. Счита се, че дадената от съда правна квалификация е неточна и не кореспондира с фактическите обстоятелства по делото. Клиентите на адвоката не са клиенти на банката, те имат вземане към адвоката, което вземане трябва да бъде установено както по основание така и по размер. В конкретния случай, сумите, внесени по сметката на адвокат Б.А., тогава когато договорът за специална сметка се прекратява със смъртта на титуляря, дори и да подлежат на връщане на неговите клиенти, тези клиенти следва установят пред банката своето вземане, което имат към адвоката по договора за поръчка. Това вземане трябва да е установено по основание и по размер. Ако по тази сметка са постъпвали суми и от други клиенти на адвоката, то всеки един от клиентите следва да установи, че има вземане към адвоката по договора за поръчка, сключен с него, както и че това вземане е изискуемо и е ликвидно, тоест установено по размер. От приетото по делото извлечение от специалната сметка на адвокат Б.А. се установява, че по сметката са постъпвали суми и от други лица, които са били евентуални клиенти на адвоката, също така са постъпвали суми с основание и адвокатски хонорар, които суми пък имат личен характер и не са средства на клиентите. Не се споделят и аргументите на съда, че нямало заявени други претенции, освен тази на ищеца, поради, което е счел, че същите му се следват. Този извод е необоснован, тъй като вземането се погасява с петгодишна давност, в който срок лицата, които имат вземане по прекратения договор за поръчка с адвоката и са внасяли суми по откритата на негово име специална сметка, може да предявят искане за получаване на сумата. По делото ищецът не е

представил отчет на адвокат А. по договора за поръчка, сключен с него, за да установи на първо място, че има вземане по този договор за поръчка, както и в какъв размер е това вземане. Напротив, събрани са достатъчно данни, че по сметката са постъпвали суми и от други клиенти на адвоката, с оглед на което изводът на съда за основателността на претенцията до размера на наличната сума е необоснован и незаконосъобразен, който е довел до постановяване на незаконосъобразно и порочно решение.

Дадената от първоинстанционния съд правна квалификация на иска е неправилна, тъй като отпадналото основание предполага престацията да е направена при наличие на правно основание, с отпадането на което даденото подлежи на връщане, тъй като би довело до обогатяване на страната, която го е получила. Плащането, което е направено от страна на ищеца, е на основание сключен договор за поръчка с адвоката, който е титуляр на банковата сметка в ОББ. При отпадане на основанието, на което е дадена престацията, искането за връщане на отпаднало основание е към получателя на тази престация, респективно към неговите наследници. В случай, че вземането на клиента на адвоката е във връзка с даденото от него по договора за поръчка, който договор се е прекратил със смъртта на доверителя, претенцията за връщане на това, което е дадено по този договор, предполага от една страна наличие на договор за поръчка с адвоката, установяване, че даденото от довереника за изпълнение на този договор подлежи на връщане, което не е задължително да бъде обвързано с прекратяване на договора за поръчка със смъртта на довереника, тъй като може да се прекрати и с изпълнение на поръчката, като задължително се съпътства и с отчет за нейното изпълнение, какъвто липсва по делото. Дори и да се приеме, че сумите по специалната адвокатска сметка са суми на неговите клиенти, вземането, което тези клиенти имат към банката не е отпаднало основание, тъй като престацията не е получена от банката по договора за поръчка, а е искане за изпълнение по договора за сметка, което предполага, лицето да установи, че е титуляр на това вземане, че същото е изискуемо и ликвидно. Когато носителят на правото на вземане за сумите, налични по специалната сметка на адвокат, не може да установи, на първо място, че е кредитор на това вземане, банката с грижата на добър търговец е длъжна да извърши плащане само на лицето, което по безспорен начин установи, че е носител на правото върху това вземане, а в конкретния случай ищецът не е установил по безспорен начин, че той е титуляр на вземането по

договора за специална адвокатска сметка.

Неправилен е и изводът на първоинстанционния съд по отношение на дължимите такси за обслужване на сметката, тези, които са удържани от страна на банката и след смъртта на титуляря на сметката, като не е обсъден представения по делото и приет като доказателство договор за специална адвокатска сметка и уговореното с него заплащане на дължимите такси, които съгласно т.4 от раздел втори „Условия на договора“ се събират от сметката. Изводът на съда, че банката не следвало да удържа таксата от наличната сума по сметката, тъй като това били средства на клиентите, а не на адвоката, не съответства на отношенията, които са уговорени по посочения договор. Тези средства макар и по презумпцията на чл.39 от Закона за адвокатурата да се третираят като средства на клиентите на адвоката, не лишава банката от правото да събира дължимите такси за обслужването на тази сметка. Тези разходи се включват в отчета, който адвокатът дължи на своите клиенти. Аргумент в подкрепа на твърдението, че няма забрана банката да удържа такси за обслужването на тази специална сметка, е липсата на разпоредба в Закона за адвокатурата, която да задължава адвоката да поддържа и друга сметка, от която да се заплащат дължимите такси за поддържането на сметката по чл.39 от Закона за адвокатурата.

Предвид гореизложеното, моли съда да постанови решение, с което да отмени процесното в обжалваната част и да бъде отхвърлен изцяло предявения иск като недоказан и неоснователен. Претендира присъждане на разноски, включително юрисконсултско възнаграждение.

Въззиваемият/ищец С. С. Е., ЕГН *****, с постоянен адрес село: Орешак, община Троян, област Ловеч, ул. „****“, чрез пълномощника по делото адвокат Т. З. от САК, със **съдебен адрес:** гр.София, бул.“*****“ № **** оспорва въззивната жалба. Претендира разноски за настоящето производство, включително адвокатско възнаграждение.

Съдът, след като обсъди по реда на чл.236, ал.2 от ГПК събраните по делото доказателства и становища на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259, ал.1 от ГПК от надлежна страна и е процесуално допустима.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта-в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Обжалваното решение е валидно, не е постановено в нарушение на правните норми, които уреждат условията за валидност на решенията-постановено е от съд с правораздавателна власт по спора, в законен състав, в необходимата форма и с определено съдържание, от което може да се извлече смисъла му. Ето защо, съдът следва да се произнесе по неговата правилност.

От фактическа страна:

Предявен е иск от С. С. Е., ЕГН ***** срещу „Обединена Българска Банка“АД, ЕИК **** с правно основание чл. 55, ал. 1. пр. 3 от ЗЗД за заплащане на сумата от 6 400 лева дължима на отпаднало основание, ведно със законната лихва върху главницата, считано от подаване на исковата молба до окончателното плащане на сумата.

Ищецът С. С. Е. твърди, че той, В. Е.а и адвокат Б.А. сключили договор за правна защита и съдействие от 16.12.2018г. по гр.д. № 5518/2014г., СРС, 81 състав. За плащане на държавни такси по посоченото дело С. Е. превел на 11.9.2020г. по клиентска сметка на адвоката А. в „ОББ“ АД сумата 6400лв. Адвокатът починал на 12.4.2021г., като сумата останала в клиентската сметка на адвоката. С покана от 27.5.2021г. С. Е. поканил „ОББ“ АД да му възстанови сумата от 6400лв., което банката отказала да стори с отговор от 7.6.2021г.

Ответникът „Обединена Българска Банка“АД оспорва иска като неоснователен.

Съдът констатира следното:

Посочените по-горе обстоятелства се явяват безспорни по делото.

По делото е представено извлечение от банковата сметка, от което е видно, че в периода 11.9.2020г. - 12.4.2021г. са теглени парични суми в брой и са правени картови разплащания за покупки в различни търговски обекти. Превеждани са и други суми за държавни такси за други лица, а също и е видно, че сметката е захранвана с различни суми. Видно е от извлечението, че на 11.9.2020г. е постъпила вноска по сметката в размер на 6400лв. с основание съдебни такси. На 12.4.2021г., когато адвокатът е починал, обаче салдото е било **2241,41лв.** Към датата на устните състезания салдото по сметката е 2075,72 лв., тъй като от същата са удържани банкови такси.

От правна страна:

СГС също приема, че е сезиран с иск с правно основание чл.55, ал.1, пр.3 от ЗЗД-претендира се връщане даденото на отпаднало основание.

Фактическият състав на тази правна норма изисква основанието да съществува при получаването на престацията, но след това то да е отпаднало с обратна сила, като текстът намира приложение при унищожаване на договорите поради пороци на волята, при разваляне на договорите поради неизпълнение, при настъпване на прекратително условие, когато сделката е сключена при такова условие, както и в други подобни случаи /Постановление №1 от 28.05.1979 год., Пленум на ВС/.

Правната регламентация на договора за клиентска сметка се съдържа в разпоредбата на чл.39 ЗА. По своето правно естество този договор има характеристиките на договора за поръчка по смисъла на чл.280 и сл. ЗЗД, по силата на който адвокатът приема да извършва от името и за сметка на своя клиент определени действия. Между страните по него се поражда мандатно правоотношение, в рамките на което довереникът поема задължение за извършване на определени действия по плащане и нареждане на парични суми по нареждане на доверителя. Съобразно спецификата в предмета на този договор, той се сключва *intuito personae* /с оглед на личността/ на довереника, като в случай на смърт на последния договорът се прекратява по силата на закона - арг. чл.291 ЗЗД. Страни по този договор са адвокатът, от една страна и Банката, от друга, като титуляр на сметката е съответният адвокат, който има право да се разпорежда със сумите по нея съобразно предвидените в чл.39 ЗА нужди на клиента. Действително ищецът се явява трето за правоотношението между Банката и адвоката лице, но след прекратяването на сключения между него и адвоката договор за клиентска сметка, за ответната Банка липсва основание да задържа наличните по сметката суми. В подкрепа на този извод на съда е и разпоредбата на чл.39, ал.1, изр. 3 ат ЗА, която гласи, че сумите по клиентската сметка не са част от имуществото на адвоката, респ. същите не се включват в наследствената маса на адвоката след неговата смърт. Тези суми могат да постъпят в имуществото на адвоката-титуляр на сметката, само при условията на чл.39, ал.2 ЗА чрез удържане на направени от титуляра разходи, подлежащи на отчет пред съответния клиент, каквито твърдения в настоящия случай не са наведени.

В случая е безспорно, а и се установява от представената Справка за предоставяне на данни по реда на Наредба 14/ 18.11.09 г., че на 14.04.2021 г. адвокат Б.С.А. е починал. Следователно, съдът приема, че със смъртта на

адвоката сключеният между него и ищеца договор за клиентска сметка по смисъла на чл.39 ЗА следва да се счита за прекратен по силата на закона.

Предвид гореизложеното, СГС намира, че наличните по сметката суми са в собственост на лицето, което ги е предоставило или за което са предназначени, когато постъпват от други източници и трети лица. Правилно и в съответствие с доказателствата по делото първоинстанционният съд е приел, че след смъртта на адвокат Б.А. за ответника липсва основание да държи наличните по сметката суми. Въззивникът не оспорва, че дължи връщане на наличните средства на съответните клиенти, като основанието за тяхното задържане и отказ да ги изплати обосновава единствено с обстоятелството, че не му е известно кои са те.

Действително в разпоредбата на чл.39, ал.4 ЗА е предвидено, че за внесените по клиентската сметка средства от всеки клиент се води отделна партида. Видно от цитирания текст, задължение за водене на отделни партиди възниква само тогава, когато клиентите са повече от един - респективно, по аргумент за противното, такова не е налице, когато клиентът е само един. От друга страна, установените в Кодекса за етично поведение на адвоката и Закона за адвокатурата общи правила с оглед надлежно опериране с клиентски средства и принципа за поверителност предвиждат, че всяка сметка, открита на името на адвокат, по която се влагат клиентски средства, показва в наименованието си, че вложените в нея средства се държат за сметка на клиентите на адвоката, като липсва изискване да се посочи името на съответния клиент, както и че адвокатът е длъжен да пази тайната на своя клиент без ограничение във времето /чл.19, ал.1, т.2 от Етичния кодекс на адвоката, чл.45 ЗА. По делото липсват доказателства за водене на отделни партиди. От ответника, в съответствие с носената от него доказателствена тежест по чл.154, ал.1 ГПК не са ангажирани доказателства по делото за установяване на твърдяното обстоятелство, че процесната клиентска сметка служи за обслужването и на други клиенти на адвокат Б.А.. По делото е разкрита банкова тайна и са представени писмени доказателства за движението по посочената сметка, но това не е доказателство за наличието и на други клиенти на починалия адвокат, което обстоятелство не може да бъде установено по този начин. Съгласно разпоредбата на чл. 39, ал. 1 пр.3 ЗА сумите по клиентската сметка не са част от имуществото на адвоката. При

това положение след неговата смърт те не се включват в наследствената му маса, а остават в собственост на клиента му, който ги е предоставил или за който са предназначени /когато постъпват от други лица/ - в съответствие със сключения договор за откриване на клиентска сметка при условията на чл.39 ЗА и разпоредбите на т. 21-т. 23 от ДР на Закона за платежните документи и платежни системи, установяващи легални дефиниции за „ползвател на платежна услуга“, „получател“ и „потребител“.

За правната квалификация на иска, за която се твърди, че е неправилна, както и развитите други доводи във въззивната жалба е налице постановено решение при сходен случай, а именно решение 2598/20.04.2017 г. по гр.д. № 13079/16 г. на СГС, ГО, IV-а въззивен състав, като с определение № 145 от 28.02.2018 г. по гр.д. № 3216/2017г., Г. К., III г. о. на ВКС въззивното решение не допуснато до касационно обжалване.

Обобщено следва да се приеме, че при смърт на адвокат едно лице е легитимирано да получи внесена от това лице в специалната сметка на адвоката сума от банката /съответно остатъкът от сумата, ако се установи, че част от средствата са били разходвани по предназначение/ при следните условия: 1/ лицето удостовери чрез договор, че е клиент на починалия адвокат, 2/ клиентът удостовери, че е внесъл/превел по специалната сметка на адвоката парична сума на основанията по чл.39, ал.3 ЗА, 3/ сумата е налична по сметката. Банката следва да върне предоставените по сметката средства от клиентите на адвоката, когато тези клиенти са повече от един/ ако установи това/, по реда на постъпване на исканията до изчерпване на средствата по сметката. Банката не възстановява средства над сумата, която е налична по сметката в деня на смъртта на адвоката, тъй като липсва договорно или извъндоговорно основание за това.

От друга страна, въззивната инстанция също приема, че таксите по банковата сметка, дължими на банката, не са за сметка на клиентите на адвоката и не могат да се удържат от внесените от тях суми, тъй като липсва основание за това-клиентите на адвоката не са страни по договора за специална сметка, поради което и не са задължени да плащат съответните такси.

В настоящия казус се установява, че сумата по сметката към датата на смъртта на адвоката е по-малка от внесената от ищците, както и не се

установява същата да е преведена от адвоката на Софийски градски съд. При това положение, искът срещу банката е основателен за сумата, която е била налична по сметката към датата на смъртта на адвоката, а за остатъка от нея задължени са наследниците му, съобразно наследствения си дял, по силата на наследственото правоприемство, т.е. искът се явява основателен за сумата 2241,41 лв.

На основание чл.271, ал.1, изр.1, I пр. ГПК, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на делото и предявената претенция, въззивникът/ответник следва да заплати на въззиваемия/ищец направените по делото разноски за въззивната инстанция във вид на адвокатско възнаграждение в размер на 390 лв.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 15.04.2022 г. по гр.д. № 36051/21 г. на СРС, ГО, 32 с-в.

ОСЪЖДА „Обединена Българска Банка“ АД, ЕИК ****, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Триадица, бул. „****“ № ***, чрез пълномощника юрисконсулт В.Д. да заплати на С. С. Е., ЕГН *****, с постоянен адрес село: Орешак, община Троян, област Ловеч, ул. „****“, чрез пълномощника по делото адвокат Т. З. от САК, със **съдебен адрес:** гр.София, бул.“****“ № **** направените разноски за въззивната инстанция в размер на 390 лв. за адвокатско възнаграждение.

Решението е постановено при участието на трети лица помагачи на ищеца С. Е., наследниците по закон на адвокат Б.А.-И. К. А.-съпруга и В. С. А.-сестра.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл.280, ал.3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____